

Södertörnskommunernas yttrande över Framkomlighetsprogram för Storstockholm

Trafikverket Region Stockholm vill med Framkomlighetsprogram för Storstockholm föra en dialog med regionala trafikaktörer, kommuner med flera om hur vi gemensamt kan arbeta för ett framkomligt och effektivt använt vägsystem i Storstockholm.

Framkomlighetsprogrammet redovisar vägtrafikens nuläge, utmaningar och möjligheter - med fokus på den trängseldrabbade rusningstrafiken. Trafikverkets frågeställningar handlar om vägtrafikens omfattning och fördelning av framkomligheten.

Trafikverket har tagit fram fyra övergripande förhållningssätt för bättre framkomlighet över hela regionen; *Trafiken ska rulla, Effektiv användning, Sammanhållen region, Anpassa kapaciteten.*

Södertörnskommunerna har höga ambitioner

Södertörn: en halv miljon människor och fyra regionala stadskärnor

Södertörnskommunerna med drygt 450 000 invånare är viktiga aktörer i förverkligandet av Stockholmsregionens utvecklingsplan, RUFS 2010. Södertörnskommunerna arbetar för att skapa nya, attraktiva stadsmiljöer där fyra regionala stadskärnor, Flemingsberg, Kungens kurva-Skärholmen, Haninge och Södertälje, bidrar till att stärka och utveckla södra Stockholmsregionen. Södertörns befolkningsutveckling är kraftig. Om Södertörn vore ett eget län skulle vi vara det fjärde största länet i Sverige och även ha haft den fjärde största befolknings-tillväxten 2014.

Södertörn satsar på ökad tillväxt

Vi har i enlighet med RUFS 2010 viktiga näringslivssatsningar framför oss och en stor del av kommande bostadsexploateringar kan ske genom förtätning i goda kollektivtrafiklägen. Kommer prioriterade infrastruktursatsningar på plats ligger vårt åtagande fast att skapa förutsättningar för 65 000 bostäder och 110 000 arbetstillfällen fram till år 2030. Utgången av den pågående Sverigeförhandlingen kan innebära en ytterligare ökning av bostäder och arbetstillfällen på Södertörn.

Vår vision, våra mål och våra strategier avspeglas i RUFS 2010

Infrastruktur och trafik har inget egenvärde utan är medel för att uppnå övergripande visioner och mål för samhällets utveckling. Vår vision, våra mål och våra strategier för hur Stockholmsregionen inklusive Södertörn ska utvecklas avspeglas i RUFS 2010. Södertörnskommunerna planerar i enlighet med RUFS 2010 för en utbyggnad av de fyra regionala stadskärnorna med fler arbetsplatser, fler bostäder och förbättrade möjligheter till utbildning - vilket i sin tur möjliggör en avlastning av Stockholms innerstad. Nya målpunkter och tvärförbindelser skapar även ett robustare system som bättre tål störningar.

Södertörnskommunernas synpunkter på Framkomlighetsprogram för Storstockholm

Södertörnskommunernas utveckling och tillväxt förutsätter en god framkomlighet i regionen

Södertörnskommunerna har sedan länge dragit principiella slutsatser som till stor del är relevanta i samband med framkomlighetsstudien.

- För att Södertörnskommunerna ska kunna växa i enlighet med RUFS 2010 måste också infrastrukturen följa med.
- Brister i transportsystemet begränsar möjligheterna att bygga nya bostäder och verksamheter. Detta begränsar i sin tur tillväxten i vår regiondel och leder därmed till svårigheter för Stockholmsregionen att nå sina utvecklingsmål (RUFS 2010).
- I nuläget är tillgängligheten till och mellan de regionala stadskärnorna Kungens kurva – Skärholmen, Flemingsberg, Haninge centrum och Södertälje otillräcklig, vilket gör att deras möjligheter att utvecklas som attraktiva alternativ till centrala Stockholm inte är så goda som de annars skulle kunna vara.
- Kommunikationerna mellan de tre stora kommunikationsstråken i södra Stockholmsregionen är bristfälliga för gång-, cykel- och kollektivtrafik, gods och personbilar. Vägnätet är hårt belastat och trafiksäkerheten är låg.
- På Södertörn finns viktiga målpunkter för godstrafiken. Genom utbyggnaden av den nya storhamnen i Norvik och hamnen i Södertälje kommer godsflödena att öka ytterligare. Utvecklingen av industriområdet Stockholm syd (Almnäs i Södertälje och Mörby i Nykvarn) medför också ökade godsflöden.

Synpunkterna nedan följer de frågeställningar som Trafikverket önskat få svar på.

Delar ni vår övergripande uppfattning om förutsättningarna för utveckling av vägtrafiken?

Södertörnskommunerna instämmer i Trafikverkets konstaterande att transportsystemet inom Stockholmsregionen är hårt belastat och i högtrafik delvis överbelastat. Det gäller både inom kollektivtrafiken, på infartsvägar, tvärförbindelser, korsningspunkter och i vägsystemet i regionkärnan. Den snabba tillväxten i regionen med 30 000 - 40 000 fler invånare per år, en funktionellt vidgad arbetsmarknad med ökande pendlingsströmmar och ett ökande behov för näringslivets transporter ställer krav på att vidmakthålla och effektivisera dagens transportsystem samtidigt med att systemet behöver byggas ut. Eftersom, vilket programmet anger, det inte är möjligt att tillgodose den totala efterfrågan på vägtransporter så måste tågans tillförlitlighet säkras och nya vägsatsningar utformas som prioriterar kollektivt resande.

Södertörnskommunerna ställer sig i sak positiva till remissförslagets ambition om att det behövs en samsyn om hur parterna i Stockholms län gemensamt bör arbeta för ett framkomligt och effektivt regionalt vägsystem. Framkomligheten i vägsystemet är avgörande för regionens utveckling med en växande befolkning.

Det är också bra med ett program som ger en inriktning för och samlar Trafikverkets kommande satsningar på det primära vägnätet. Södertörnskommunerna vill dock inte begränsa diskussionen om framkomlighet till det som något otydligt benämns det primära vägnätet och Storstockholm. Konsekvenserna för och effekterna på kommunerna längre ut i regionen av åtgärder centralt i regionen måste kunna bedömas i ett regionalt sammanhang. Parallellt med denna remiss har kommunerna i Stockholmsregionen även Funktionellt prioriterat vägnät på remiss. Dessa båda underlag behandlar delvis samma frågor men utifrån det statliga och kommunala vägnätet (Framkomlighetsprogrammet) respektive enbart de statliga vägarna (Funktionellt prioriterat vägnät). Begreppen som används är olika vilket behöver förklaras tydligare vad som avses. Det är angeläget att det klargörs hur de olika materialerna ska användas och hur de är avgränsade i förhållande till varandra.

Framkomlighetsprogrammets ambition att bidra till ökad framkomlighet är vällovlig. Södertörnskommunerna anser dock att det är oklart vad programmets relation till andra dokument är och vad det ytterligare tillför. Södertörnskommunerna anser att Framkomlighetsprogrammet tydligare behöver kopplas till RUF 2010 och andra regionala strategier och planer. Programmet behöver på ett tydligare sätt visa hur en flerkärnig region kan utvecklas och hur regioncentrum kan avlastas genom ett hållbart transportsystem med en utvecklad kollektivtrafik. Ett hållbart transportsystem är en förutsättning för att kunna åstadkomma ett ökat bostadsbyggande som både gynnar hela regionens utveckling och enskilda kommuner.

Vilka frågeställningar vill ni fördjupa i fortsatt dialog om framkomlighetsprogrammet med Trafikverket?

Framkomlighetsprogrammet måste enligt Södertörnskommunerna mot ovanstående bakgrund tydligare sättas in i ett större sammanhang med ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv. Programmet kan inte enbart vara ett verktyg för effektivisering av den regionala vägtrafiken.

Förslagen till inriktningar i programmet för effektivare vägtrafik måste visa hur åtgärderna både samverkar med och påverkar det övriga transportsystemet. Regleringar av vägtrafiken behöver samordnas med utvecklingen av övriga delar av trafiksystemet. Det gäller främst utvecklingen av kollektivtrafiken och i synnerhet utbyggnaden av den spårburna delen av kollektivtrafiksystemet. Tågens tillförlitlighet måste säkras och nya vägsatsningar utformas för att premiera kollektivt resande.

Södertörnskommunerna anser också att det finns ett behov av att ta del av hur storstadsregionerna internationellt har hanterat olika frågor för att öka framkomligheten. För att nyttja den befintliga väginfrastrukturen optimalt är Södertörnskommunerna öppna för att testa lösningar som till exempel reversibla körfält där så är möjligt.

Är det något ni saknar eller något ni vill förändra i programmet?

Den 1 januari 2016 planeras trängselskatt införas på Essingeleden. Avgifterna beräknas bli så pass höga att betydande ändringar i resmönstret kan förväntas uppstå. Konsekvenserna måste belysas i Framkomlighetsprogrammet för att regionen ska kunna hantera situationen.

Det finns flera satsningar i regionen som kan komma att påverka resande- och godsströmmar. Den nya hamnen i Norvik är en sådan satsning som kommer att generera flera nya och viktiga transporter från Nynäshamn och norrut. Trots det ingår inte hela väg 73 som en del av programmet. Södertörnskommunerna anser att kopplingen till den regionala stadskärnan Flemingsberg också ska finnas med som en väsentlig nod i det primära vägnätet.

En effektivisering av trafiksystemet måste också ske genom förstärkta insatser för dubbelrikta reseflöden, som nu sker genom utbyggnad av Förbifart Stockholm och Tvärförbindelse Södertörn. Södertörnskommunerna anser att vägar som är under utbyggnad bör ingå i det primära vägnätet men att det också tydligt framgår vilka vägar som under tiden fyller funktionen.

Södertörnskommunerna anser att de vägar som används av stombussnätet ska ingå i det primära vägnätet. Frågan om framkomligheten för stombussarna på Södertörn är synnerligen aktuell. En stor flaskhals är infarten till Stockholm via Nynäsvägen. I princip är detta den enda vägen som länkar Tyresö, Haninge och Nynäshamn mot regioncentrum och det är väsentligt att bussresorna är snabba och pålitliga och inte hindras på vägen. Särskilt behöver trafikplats Gubbängen där Tyresövägen möter Nynäsvägen uppmärksammas. Innan påfartsregleringar blir aktuella här måste separata bussfiler med prioritering finnas på plats så att kollektivtrafiken (bussarna) från Tyresö, Haninge och Nynäshamn kan komma fram. Ytterligare en prioriterad sträcka för Södertörnskommunerna är behovet av god framkomlighet på väg 226 på sträckan Tumba - Tullinge - Flemingsberg – Huddinge centrum – Rågsved. Även tvärgående bussar på till exempelvis Glömstavägen har stort behov av bättre framkomlighet.

Södertörnskommunerna anser att programmet bör koncentreras till övergripande och principiella frågor. Programmet kan då bli ett tydligt underlag för fortsatta diskussioner mellan regionens aktörer för att uppnå en samsyn kring behov och åtgärder för framkomlighet. En väsentlig fråga för fortsatt diskussion är hur avvägningen mellan lokal och regional trafik ska göras för att systemet ska bidra till önskad samhällsutveckling. Det förutsätter ett fungerande samspel mellan olika väghållare, stat och kommuner.